

tacijo in resnostjo. Igral je Bachovo violinsko Čakono v Busonijevi priredbi za klavir, Bachov koncert za orgle v C-duru v lastni, zelo dobri priredbi za klavir, dalje Chopina, Tajčevića, Albeniza in Marxa. — Dne 13. aprila smo čuli skopljansko pevsko društvo »Mokranjac«, ki je pelo mnogo jugoslovanskega folklorja in polaga izredno važnost na zunanjo tehniko. Slovenski dve (Schwab, Adamič) sta bili slabo zapeti — zapadnjaška glasba s svojo pretežno harmoniko jim ne gre. Boljše je z polifonijo.

Opera je dala letos opereto Mascotte, pri kateri je bila pomena vredna Kreftova režija, Massenetovega Wertherja v Kreftovi režiji in inscenaciji, Luizo (Charpentier) in Rimskij-Korzakova Snegurčico. Opere so bile zelo skrbno opremljene in naštudirane. Igrana je bila tudi Mozartova *Così fan tutte* kot Mozartov večer, v aprilu smo videli plesni večer Grunt-Žukovski (članov belgrajskega opernega baleta).

S. Vurnik

ZAPISKI

Neodgovornost kritike

»Ljubljanski Zvon« je v svoji marčni in majski številki objavil dvojico kritik Marje Boršnikove o Mauriacovem romanu »Gobavca je poljubila« in o Timmermansovem »Župniku iz cvetočega vinograda«, ki sta izšla kot prvi dve knjigi nove »Leposlovne knjižnice« v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Avtorja, ki smo jih sedaj prvič dobili v slovenskem prevodu, sta oba odlična zastopnika novejših francoske in flamske literature ter uživata v svetu nesporen umetniški sloves. V naše prevodno slovstvo sta nedvomno prinesla neko novost in ga obogatila z resničnimi vrednotami. Zato me je kritika M. Boršnikove o obeh delih naravnost presenetila s svojim apriornim odklanjanjem, ki mu neka nerazumljiva polemična razpoloženost daje še svoj posebni neprijetni značaj in ostrino. Ta hotena polemičnost, ki se zlasti razvname ob »Župniku iz cvetočega vinograda« in zadobi včasih kar nelepe poteze, mi že sama po sebi dokazuje, da je izhodišče te kritike vse prej kot v stvarni volji, približati se delu, kakršno je v svoji celoti, polnosti in središčnosti, ter ga vsaj poizkušati adekvatno

razumeti. Prva kritikova dolžnost pa je, da svoj predmet umetnostno-adekvatno razume in mu skuša biti pravičen in pravilen interpret. Toda reči moram, da se M. B. te dolžnosti ne zaveda, ali pa ji manjka vsaka zmožnost, dojeti umetnino v njeni svojstvenosti in bistvenosti, v njenem iracionalnem, enovitem jedru, v katerem se tudi snovna in idejna vsebina pretopita v edinstven, enkratni lik. Tako postane razumljiva njena popolna amuzičnost zlasti ob »Župniku iz cvetočega vinograda«, čigar čudovite umetnostne jasnine in preprostosti niti estetsko začutila, niti idejno razumela. Zato ji ne preostane drugega, kot da polemizira z avtorjevimi »nazori«, ki nasilno iztrgani iz žive polnosti umetnine izgubijo svojo pravo resničnost, — da polemizira celó s posameznimi osebami v romanu ali povesti in jim vsiljuje boljše, svoje mnenje! Tako postane njena polemičnost, ki izvira iz nestvarnega odnosa do dela, včasih že kar smešna in otročja. Priznam, da ima kritik pravico in življenjsko dolžnost, da zavzame stališče tudi do idejne vsebine umetniškega dela, ki jo izžareva, toda ne na tak način, in nikoli ne na račun stvarnosti in pravičnosti do umetnostnega dela kot takega. M. B. je z neko drzno samovoljnostjo in namišljeno avtoritativnostjo Timmermansovega »Župnika« docela raztrgala, kot da je pisatelj neogljen začetnik, ki ga mora šele slovenski kritik naučiti osnovnih estetskih pojmov! Meni se upira ta vzvišenost in vseznalost naše kritike, ki je tem bolj domišljava, čim bolj je diletantska. Tudi kritika mora imeti svojo kvalifikacijo in odgovornost, zlasti pa odgovornost! Kar se pa tiče kritike prevodov samih, je po mojem mnenju njena naloga v tem, da oceni zlasti njih stilno in formalno plat in šele v drugi vrsti jezikovno. Tudi prevod se mora kot prelita umetniška tvorba presojeti v prvi vrsti z vidika stilne in formalne popolnosti, dočim se pri nas umetnostno-formalni in filološki-jezikovni vidik še vedno zamenjavata in istovetita. Nepravilno in nedopustno je torej, z golim, mehničnim naštevanjem nekaterih — dostikrat celó spornih — jezikovnih nedognanosti in pravopisnih nekorektnosti napravljati vtis, da je prevod v celoti, oz. stilno in formalno slab, ko je v resnici morda dober, ali celó prav dober.

Anton Vodnik